Ettevõtjate Narva 2035

SPIN UNIT linnalabor Narva, 2021/06

Narva taju-uuringu eesmärk on mõista ettevõtjate kuvandit Narva linnast ning ootusi atraktiivsele ettevõtlus- ja elukeskkonnale. Ettevõtjate antud sisendi põhjal koostati tulevikuvisioon ning visualiseeriti kogutud info kaardikihtidena.

Uuringu tellija:
Narva Linnavalitsuse Arhitektuuri- ja Linnaplaneerimise Amet

Narva ettevõtjate
taju-kaart

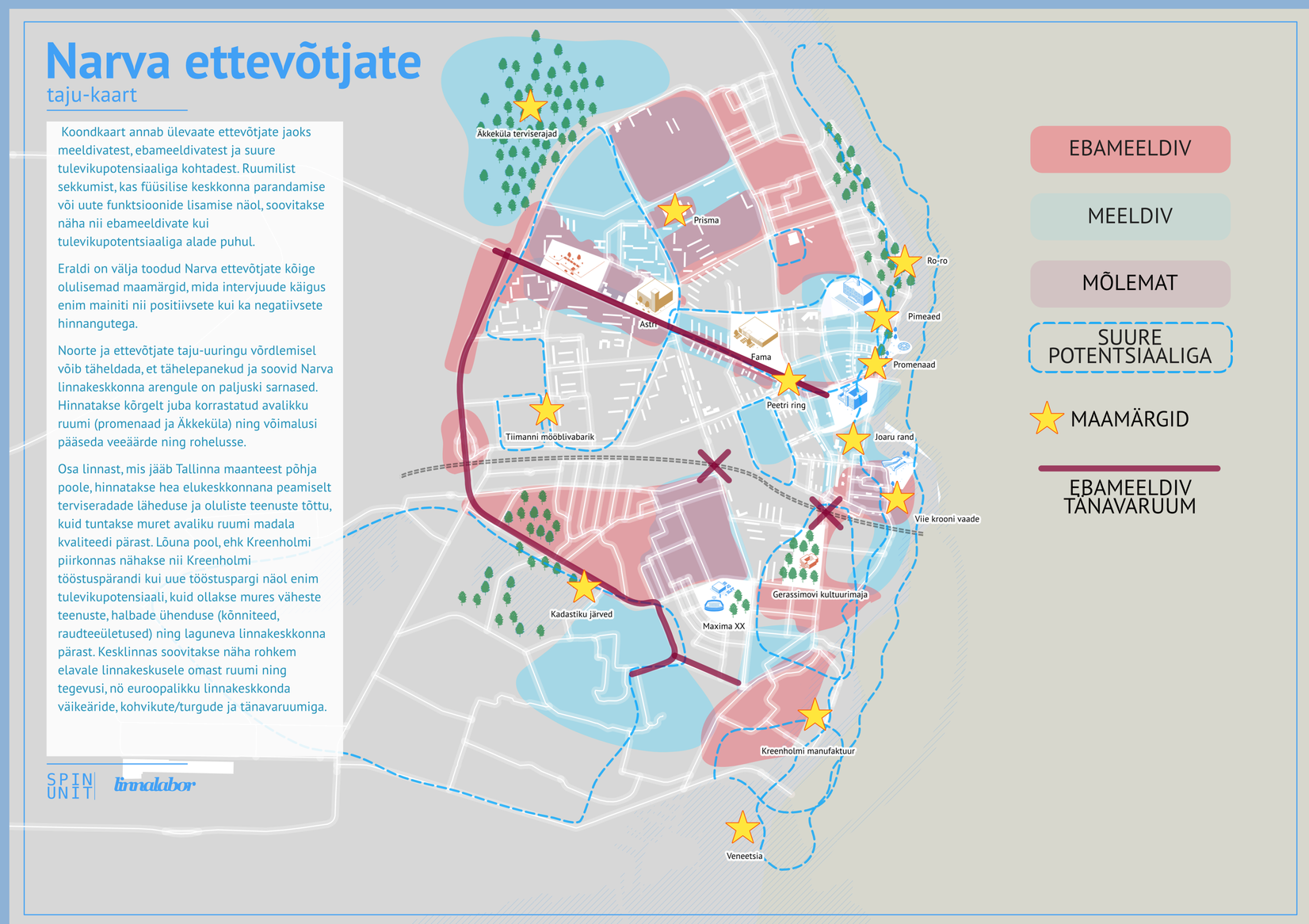
Koondkaart annab ülevaate ettevõtjate jaoks meeldivatest, ebameeldivatest ja suure tulevikupotensiaaliga kohtadest. Ruumilist sekkumist, kas füüsilise keskkonna parandamise või uute funktsioonide lisamise näol, soovitakse näha nii ebameeldivate kui tulevikupotentsiaaliga alade puhul.

Eraldi on välja toodud Narva ettevõtjate kõige olulisemad maamärgid, mida intervjuude käigus enim mainiti nii positiivsete kui ka negatiivsete hinnangutega.

Noorte ja ettevõtjate taju-uuringu võrdlemisel võib täheldada, et tähelepanekud ja soovid Narva linnakeskkonna arengule on paljuski sarnased. Hinnatakse kõrgelt juba korrastatud avalikku ruumi (promenaad ja Äkkeküla) ning võimalusi pääseda veeäärde ning rohelusse.

Osa linnast, mis jääb Tallinna maanteest põhja poole, hinnatakse hea elukeskkonnana peamiselt terviseradade läheduse ja oluliste teenuste tõttu, kuid tuntakse muret avaliku ruumi madala kvaliteedi pärast. Lõuna pool, ehk Kreenholmi piirkonnas nähakse nii Kreenholmi tööstuspärandi kui uue tööstuspargi näol enim tulevikupotensiaali, kuid ollakse mures väheste teenuste, halbade ühenduse (kõnniteed, raudteeületused) ning laguneva linnakeskkonna pärast. Kesklinnas soovitakse näha rohkem elavale linnakeskusele omast ruumi ning tegevusi, nö euroopalikku linnakeskkonda väikeäride, kohvikute/turgude ja tänavaruumiga.

SPIN UNIT linnalabor

EBAMEELDIV

MEELDIV

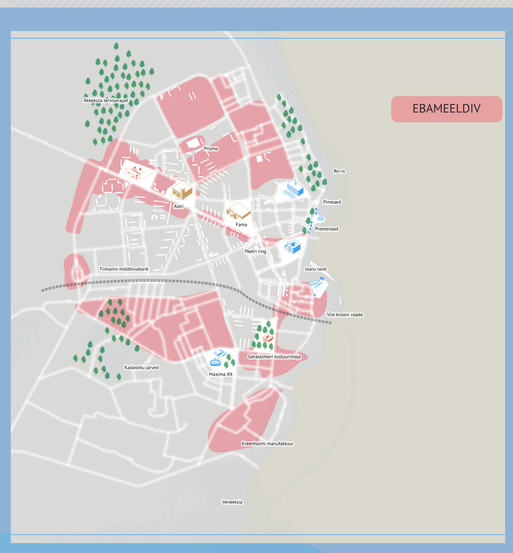
MÕLEMAT

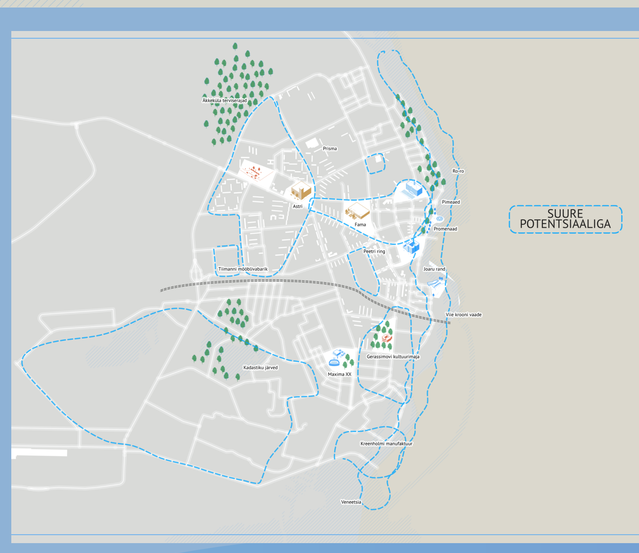
SUURE POTENTSIAALIGA

MAAMÄRGID

EBAMEELDIV TÄNAVARUUM

1. Ettevõtjate isiklik taust määrab Narvale seatud ruumiliste ootuste raamistiku

Uus tulija igatseb seda, mida ta Narvas ei näe (nt õdusa väikelinna miljöö), aga sealhulgas oskab hinnata mõningaid Narva iseärasusi ka positiivselt.

Sellele vastandub narvakate ning pikemalt Narvas elanute vaade, mis püüab esile tuua linna eripärasid ning ajaloolisi kvaliteete (nõukogude arhitektuur, tööstuspärand, ligipääs veekogudele ja suvilaarhitektuur) ja unistab nimetatud eripärade paremast eksponeerimisest.

Üldisema visioonina peaks Narva linnaruumis tundlikult ja kvaliteetselt eksponeerima kahe mineviku Narva lugu (tööstuslinn ja kaubanduslinn) ja elanike eluviise (eriilmelised suvilapiirkonnad).

2. Linna juhtimine on linna esimene visiitkaart, mis kõnetab ettevõtjat.

Ettevõtjate arvamusest jäi eelkõige kõlama ootus läbipaistva ja tulevikku suunatud linnajuhtimise osas, mis väärtustaks erinevate huvigruppide soove ning suhtuks Narva linna tuleviku väljakutsetesse (kahanemine, vananemine, rohepööre) tõsimeelselt.

Nende väljakutsete eitamine linnajuhtide sõnumites või liialt positivistlikele visioonidele toetumine, mis tegelikkuses ei realiseeru, muudab ettevõtjad ebakindlaks ning pärsib pikas plaanis uute investeeringute lisandumist. Selle asemel soovitakse näha realistlikke stsenaariumeid koos vahe-etappidega, mis pakuvad võimalusi vahepeal olukorda ümber hinnata ja strateegiat kohandada. Peamiste koostööd takistavate tegurite osas tõid ettevõtjad välja puuduliku kommunikatsiooni nii linnaga kui ettevõtjate endi vahel.

3. Avaliku sektori rolli, nt toetuse jagamist või riigi investeeringuid tajutakse erinevalt.

Justkui oodatakse suuremat Eesti riigi kohalolu ja seotud investeeringuid (näiteks Sisekaitseakadeemia õppekeskus, Vaba Lava) ning samas suhtutakse toetuse jagamisse skeptiliselt. Eksisteerib teatud valehäbi toetuste küsimisel (saame ise hakkama) või on halb kogemus millegi taotlemisel.

Samas tõdetakse, et kõige soetamine ainult oma vahenditega (nt spetsiifilise tehnikapargi) on liiga suur risk. Läbimõeldud tegevuskava oodatakse konkreetselt rohepööde ja sellega seotud energiapöörde elluviimisel. Rõhutatakse toetuste ja investeeringute (nt Õiglase ülemineku fond) arvestamist konkreetse koha ettevõtluse eripäradega, et tagada investeeringute maksimaalne mõju.

4. Esmased väljakutsed, mille kaudu linnaruumi arengutakistusi mõtestatakse on elanikkonna vananemine ja kahanemine

ning sellest tõukuvad tööjõu puuduse, väljarände ja turutõkke probleemid. Samas tuuakse positiivselt esile viimase kümnendi jooksul toimunud linnaruumilisi arenguid ning algatusi, seda eelkõige avaliku ruumi korrastamisel (promenaad, Äkkeküla, Ro-Ro) ning linna üldmulje parandamisel.

5. Tunnetatakse, et ettevõtluse konkurentsieelis on ka elukeskkond ise,

mis saab Narvas üha olulisemaks tingimuseks kvalifitseeritud tööjõu leidmiseks. Ettevõtjad leiavad, et Narvas pole korraliku majutust, vastavaid üüripindu ja võimalusi tööst vaba aega veeta. Praeguste elupiirkondade ja eluasemefondi suurima puudusena nähakse jäikust erinevate elustiilide ja vajadustega arvestamisel ning uue eluasemefondi puudumist laiemalt.

Tuntakse, et Narva ei suuda täna pakkuda alalist ööbimiskohta kõrgemate ootustega spetsialistile ega unistust oma kodust väljaspool paneeleelamut Narva noorele, kes tahaks siin oma lapsi kasvatada. Atraktiivse elukeskkonna üheks osaks peetakse ka haridust (aga ka teisi teenuseid nagu puhastusteenused, raviteenused).

6. Ettevõtjad tajuvad Narva ruumilist ebavõrdsust. Üldplaneeringu ja pikemaajalise linnalise arengu kontekstis näevad ettevõtjad Narva potentsiaali ja eripärasid selgelt ka mujal kui ainult kesklinna ja vanalinna piirkonnas.

Samas tajutakse, et kahanevas kontekstis ei pruugi igale poole uuendused jõuda või kui jõuavad, siis võivad need tekitada kasinuse tingimustes piirkondade omavahelist konkurentsi nii investeeringute kui inimeste pärast.

Paralleelselt väljendatakse muret selles osas, kas Narvat peaks tugevamalt "kokku tõmbama" või erinevaid aktiivseid piirkondi paremini omavahel ühendama (nii ida-lääne kui põhja-lõuna suunalised ühendused).

7. Erinevate põlvkondade ja erineva kvalifikatsiooniga inimeste ootused elukeskkonnale põrkuvad. Ettevõtja „maaliti" kuvandi hallist kivist Narvast, kus ruumi luuakse eakale

kellel pole palju nõudmisi ning kelle ostujõud piirdub kohaliku poe ja kaubanduskeskusega, kes palju ja kaugele ei liigu, omab kindlat elukorraldust datša ja korteri vahel ja kelle jaoks igasugune uus on ka võõras ja kahtlane.

Nö eakate "ülemvõimu" tajutakse ka ühe väljarände põhjusena. Tunnetatakse, et just noortel on puudus vaba aja veetmise võimalustest ja noorte Narvat ei ole piisavalt arendatud. Lisaks tunnetatakse vajadust tegeleda ka lastele mõeldud infrastruktuuri arendamisega, näiteks mänguväljakute kaasajastamisega.

8. Ettevõtjate visioonil on palju ühist noorte visiooniga, enamik sekkumist vajavaid piirkondi ja murekohti elukeskkonna arengu osas on sarnased.

Peamise erinevusena saab välja tuua ettevõtjate rõhuasetuse ka tööstuspiirkonna arengule ning samuti suuremast ostujõust.

9. Kaks selgelt elujõulist ala on ettevõtjate taju-kaardil Kangelaste-Rahu-Äkkeküla piirkond ja jõeäär koos kesklinnaga.

amas on need kaks piirkonda väikese Narva kohta ebapiisavalt ühendatud, et mõlemas oleksid teenused ja tegevused tasakaalus. Nendele kahele kohale lisandub kolmanda jõukeskmena Kreenholmi piirkond, mille osas tajutakse suurimat potentsiaali, kuid mis on linnakeskkonnana vaesunud ning ülejäänud linnaga halvasti ühendatud. Narva peamise "töötamise kohana" peaks linna lõunaosas paiknevat tööstuspiirkonda arendama funktsionaalselt mitmekesiseks ja atraktiivseks (töötajate tööle liikumist toetavaks) linnaruumiks.

10. Laiema linnakultuuri või siis kultuurituse osas tuuakse esile inimeste enda hoolimatust linnakeskkonna kasutamisel

(prügistamine) ja oskamatust avalikus ruumis käituda või ruumi omavahel jagada (liiklusreeglite eiramine, koerte ujutamine jne). Samuti kerkivad esile esteetilised küsimused linnakeskkonna välimuse osas nagu lagunevad fassaadid, korrastamata hooned ning isetegevus elukeskkonna korrastamisel (materjalide ja lähenemiste kirjusus ja mittesobivus keskkonda). Paralleelselt oodatakse, et inimesed oma elukeskkonna korrastamisel aktiivsemalt kaasa lööksid, et tekiks vastutus ja võimalus midagi ise ära teha.

11. Narvat nähakse väikese jalakäidava linnana, kus vahemaad tunduvad pikad.

Laiasid autoteid ja linna läbivat raudteed tunnetatakse tugeva barjäärina, mille ületamise jaoks pole piisavalt mugavaid võimalusi loodud.

Narva praegune tänavaruum pakub oma laiade magistraalidega võimaluse, mis teistes linnades sageli puudub. Lai tänavakoridor võimaldab erinevate liikumisviiside jaoks piisavalt ruumi leida, ilma, et tekiks tervad konfliktid erinevate liikumisviiside vahel. Autokasutajad, et tunneta hetkel, et autoliiklus linnas ummikute või teiste tegurite tõttu oleks ebamugav, kuid tänavaruum tundub ka neile tühi ja liialt ühekülgne. Probleemine tuuakse esile ligipääsetavus linnakeskkonnas - näiteks kõrged äärekivid, kitsad või puuduvad kõnniteed (aga ka rattateed), ebaturvaline ja ebatervislik (müra, peenosakesed) tänavaruum, panduste puudumine, hämar valgustus.

12. Rohealade ja puhkealade kontekstis peetakse kõige olulisemaks erinevaid veekogusid (jõeäär, Kadastiku järved, veehoidla, erinevad linnas paiknevad tiigid), nendele ligipääsu ja nende piirkondade lähiümbruse korrastamist

ning sinna vajalike lisafunktsioonide (riietuskabiinid, pingid, kohvikud, tegelusvahendid jne) toomist. Vee ääres olemine, ujumine ja rannatamine on Narva identiteedi lahutamatu osa.

Olulise elukeskkonna arengut pärssiva riskina tuuakse välja korrastamata hoovialade probleem, st ühistute võimekus oma territooriumil paiknevaid sissesõiduteid, parkimisalasid ja rohealasid korrastada ning hoovialade vaesumine parkimisalade laienemise tagajärjel.

et tekiks vastutus ja võimalus midagi ise ära teha.

Tuleviku Narva on Euroopa ägedaim piirilinn, mis oskab nutikalt kasutada oma minevikupärandit uute investorite, talentide ja külaliste meelitamiseks. Narvast räägitakse kui noore talentide linnast, kus mõnus õppida, tööd teha ja noorust nautida.

Ägedalt eksponeeritakse nii mineviku kaubanduslinna hiilgust kui ka võimsa tööstuslinna pärandit. Narva uus arhitektuur on alati omapärane ja kõrge kvaliteediga, ning kasutab targalt linna parimaid asukohti ja vaateid. Narva tänavaruum toetab säästlikke liikumisviise ja loob turvalised ja mugavad teekonnad nii elanike kui külaliste tarbeks.

Narva sümboliks ja elustiili lahutamatuks osaks on elu vee ääres. Vesi on Narvas alati lähedal ja vee äärde jõuab kiiresti ja mugavalt. Kulgeda saab pikal promenaadil, mis ühendab kogu linna idaserva kuni päris oma Veneetsiani või minna ujuma erinevates linna supluskohtades.

Narva tööstusalast on kujunenud üks eesrindlikumaid kogu Eestis just selle terviklikkuse ja avaliku ruumi kvaliteedi osas - kõrghaljastuse ja kaasaegse tänavaruumiga jõuavad kõik mugavalt tööle ja tagasi. Tööstusala kõrval ja lähedal on palju erinevaid tegevusi ja teenuseid, mistõttu on ala kujunenud killustunud lapitekist kaasaegseks linnakuks.

Kreenholmi piirkonna hääbumine on ammu lõppenud ning tegemist on nüüd ühe linna hinnatuima piirkonnaga kus on väärikas ja inimmõõtmeline hoonestus ning Kreenholmi kompleks on aastate jooksul loome- ja ettevõtlustegevustega elule tagasi toodud. Nädalavahetusel on seal sageli kontserdid ja etendused, peale mida saab minna linnaku baaridesse aega veetma. Kesklinnas on pigem päevased ettevõtmised - erinevad kohvikud ja turud, kus süüa ning melu nautida.

